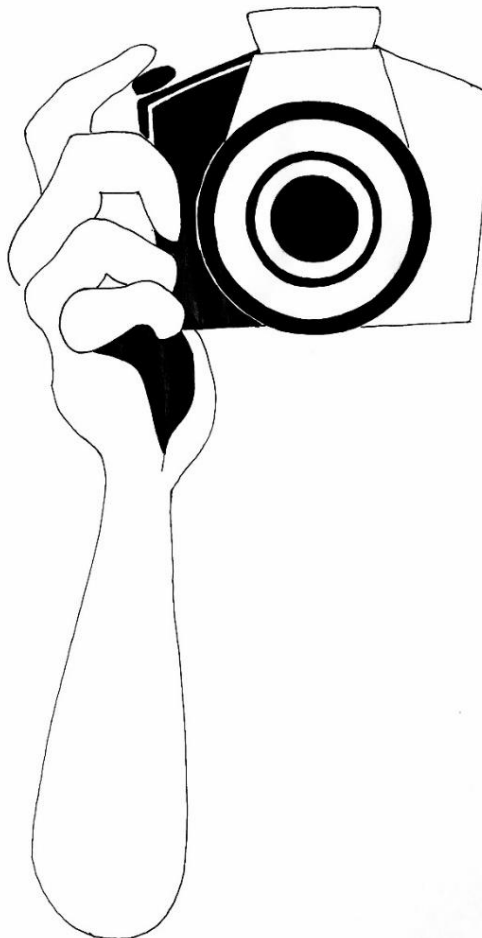

Pillanatképek

pillanatok képi rögzítése | felvételek és leírások sajátos, komplex anyaga | a
fotó mint a társadalomtudomány eszköze

Purgel Zsuzsa

„Ott az ajtó belülről bezárva, oda nem léphetett be senki...”¹ | Egy nemzedék Martfűn

A bemutatott képeket Martfűn gyűjtöttem 2014-ben. A fotók az 1960-as évek végén, az 1970-es évek legelején készültek, és a helyi beat-nemzedék fiataljainak mindennapjait mutatják be. Maga a *Beat-korszak* az 1950-es évek Amerikájában alakult ki, s hazánkba az 1960-as évek közepén érkezett meg; nem volt ez másképpen Martfű esetében sem. Itt a helyi fiatalok klubokba² tömörültek, melyek általában tematikus módon szerveződtek. A képeken a *Magnós klub*³ alapító tagjait láthatjuk a *beatnikek*⁴ elhagyhatatlan eszközeivel.

A „*Magnósok*” – ahogyan a helyiek hívták őket – gyakran töltötték idejüket egy besötétített, zárt ajtajú szobában, ahol a *Tesla magnó* mellett felbukkant a nem kis mennyiségű *Polimer magnószalag* és egy-egy fejhallgató is. Szinte minden szabadidejüket a beat zenének szentelték, a *Szabad Európa Rádió* adásait hallgatták, s vették fel a nyugati (akkoriban) modern zenéket, vagy a sok esetben Jugoszláviából behozott szalagok másolásával, sokszorosításával foglalatostkodtak. Ezek a hanganyagok leggyakrabban saját

¹ Saját interjú idézet (H.I.)

² Volt magnós klub, fotós klub, ifjúsági klub, audiovizuális klub

³A Martfűn megalapított egyik tematikus klub, ahol a tagok magnószalagok másolásával foglalkoztak, a későbbiekben a helyi bálákat és zenei rendezvényeket is ők rendezték meg a művelődési központban.

⁴Olyan könnyűzenét kedvelő személy, aki lázadó magatartást mutat a hagyományos eszmerendszerrel szemben.

Purgel Zsuzsa: „Ott az ajtó belülről bezárva, oda nem léphetett be senki...” | Egy nemzedék Martfűn

használatra készültek, de akadt olyan időszak, amikor megkérték őket, hogy a helyi fiataloknak bált szervezzenek, s olykor-olykor becsempésztek néhány keményebb dallamot is (a Beatles mellett megjelent a Rolling Stones, vagy a Led Zeppelin is) az estébe. Ezek a dallamok nem minden esetben értek el osztatlan sikert. Sem a közönség, sem pedig a művelődési központ vezetője nem nézte jó szemmel ezeket a dalokat, többször jelezték is feléjük nemtetszésüket. Ez komoly szankciót nem vont maga után, de minden alkalommal felhívták a figyelmüket arra, hogy a bál a közösség érdekét szolgálja, s ehhez kell alkalmazkodniuk. Természetesen minden alkalommal megegyeztek abban, hogy ez többet nem fordul elő, ám a bálók végén mindig felfészólt egy keményebb dallam.

A Magnós klub tagjait különcknek tartották. Ebben szerepet játszott az, hogy milyen zenéket kedveltek, illetve sajátos életfilozófiájuk is különösnek, idegennek tűnt a kisvárosi miliőben. Világnézetük kialakításában nagy szerepet játszott a szabadságérzet fontossága és a nyugati szférához való erős vonzalom, ezért közvetlen környezetük gyakran inkább „nyugatimádóként” definiálta őket, mintsem beatniként. A nyugat imádata mind a zenében, mind a ruházatban megjelent (többnyire farmernadrágot, farmerdzsekit viseltek). Nagyon vonzotta őket a függetlenség; nem mások számára, csupán önmaguknak és egymásnak szerettek volna megfelelni.

A Beat-korszak rövid ideig tartott hazánkban, s nem is teljesen az amerikai mintát követte (bár annak mintájára jött létre). Az akkori fiatalok izgalmasnak tartották a nyugati világot, elérhetetlen volt számukra, s ezért próbálták lemásolni, utánózni. Természetesen e

Purgel Zsuzsa: „Ott az ajtó belülről bezárva, oda nem léphetett be senki...” | Egy nemzedék Martfűn

lehetőségek korlátozva voltak, hisz az országhatár nehezen nyílt meg, és egy-egy nyugati lemezhez, farmerhez csak nagy nehézségek árán⁵ lehetett hozzájutni. E korszak lezárult, ezek a fiatalok is felnőttek, és a lázadó tinédzser, aki bennük élt, már csak emlékkép.

---

⁵ Jugoszláviából hozták ismerősök által, vagy nyugati országokban élő rokonok, ismerősök csempészték be, illetve a hazai lelőhely az Ecséri piac volt.